

Lær mer effektivt!

Et felles løft for studieteknikk ved Ole Vig vgs.

Hvordan skal du som faglærer forholde deg til plakaten?

I alle klasserom på Ole Vig henger det en plakat som setter fokus på viktigheten av studieteknikk. Intensjonen med denne plakaten er å få elevene til å bli mer bevisste sin egen læringsprosess og å løfte fram noen tips til hvordan de kan lære mer effektivt. Plakaten retter seg mot alle elever ved skolen – fra elever med læreutfordringer til elever med høye ambisjoner om videre studier. Selv om det er lagt opp til at elevene selv kan lese innholdet i plakaten, kan hver enkelt faglærer bidra til at plakaten får en betydning utover det å være en passiv påminnelse i klasserommet. Derfor har vi utarbeidet dette lærerheftet med konkrete tips til hvordan akkurat du kan bruke plakaten til å opprette en dialog med elevene dine.

Alle plakatene på skolen er like, men det er ikke elevene. Elevene i klasserommet ditt er ikke like, og det er heller ikke elevene på ulike studieprogram. Derfor oppfordrer vi den enkelte faglærer til å se plakaten i lys av sitt eget studieprogram og sine egne elever. Er du faglærer i byggfag, kan dette innebære at du poengterer at punktet som heter «Ha orden!» også handler om å ha orden i verktøykassa si. Videre kan punktet som heter «Planlegg!» tematiseres i forbindelse med et arbeid på verkstedet, mens punktet «Bruk digitale hjelpemidler!» kan settes i sammenheng med dokumentasjonen som gjøres i Dokker.

For å anerkjenne de store forskjellene mellom enkeltelevne, kan du benytte plakaten som utgangspunkt for dialog i kontaktsamtaler og fagsamtaler. Dermed har du anledning til å høre hva eleven selv opplever som relevante innspill, samtidig som du kan løfte fram fokusområder som kan hjelpe eleven med å lære mer effektivt. Her kan for eksempel punktet «Få mer ut av timene!» være aktuelt.

Når det gjelder aktivitetene som foreslås i dette lærerheftet, så er det ikke meningen at faglærerne skal føle seg forpliktet til å gjennomføre alle oppgave og vektlegge alle fokusområdene. Meningen er at heftet

skal forenkle arbeidet til de som ønsker å bidra til å styrke plakatenes tilstedeværelse. Dermed kan det hende at noen faglærere vil vektlegge det i stor grad, mens andre gjør det i mindre grad. Det kan også bli slik at noen elevgrupper opplever at en faglærer setter i gang en oppgave som de allerede har gjennomført med en annen faglærer, mens andre elever møter ulike oppgaver og fokusområder over en kortere periode, siden det pedagogiske teamet har valgt å fordele arbeidet mellom de ulike lærerne.

Uansett håper vi at elevene og lærerne ved Ole Vig setter pris på dette initiativet til å løfte fram studieteknikk, og at vi sammen kan jobbe for å lære mer effektivt!

Hvordan kan du som faglærer få elevene til å jobbe med de ulike fokusområdene?

Kjenn deg selv!

- » Hvor jobber DU best?
- » Når jobber DU best?
- » Hvordan jobber DU best?
- » Hva er DINE utfordringer?
- » Hva er DINE styrker?
- » Hvorfor er det viktig for DEG å lære dette?

Tilhørende oppgaver:

- » Før dere setter i gang arbeidet med de ulike fokusområdene, ber du elevene svare skriftlig på de seks spørsmålene som hører til dette punktet.
- » Etter å ha jobbet med flere av/alle fokusområdene, ber du elevene svare på de seks spørsmålene på nytt. Sammenlign så disse svarene med de forrige svarene.
- » Be to og to elever snakke sammen med utgangspunkt i disse spørsmålene.

Ha orden!

- » Ha kontroll på bøkene dine
- » Sett tilbakemeldinger fra faglærer i egen perm

- » Lag mapper for hvert fag på pc
- » Gi dokumenter tydelige titler
- » Ta strukturerte notater og ta vare på disse

Tilhørende oppgaver:

- » Den første gangen elevene skal lagre et dokument på pc-en, ber du alle opprette en mappe for faget ditt. Deretter spør du om de har opprettet tilsvarende mapper i de andre fagene, og om de opererer med inndeling i skoleår.
- » Den første gangen du gir tilbake en rettet tekst eller prøve på papir, ber du elevene fortelle personen ved siden av seg hva de kommer til å gjøre med dette dokumentet etter timen.
- » Få elevene til å finne fram et dokument det er lenge siden de har jobbet med. Dette forutsetter tydelig tittel og/eller god mappestruktur. Hvis du har et fag som går over flere år, kan dette gjøres på starten av et nytt skoleår.

Planlegg!

- » Ha faste tider for skolearbeid
- » Bruk studietimene på skolen
- » Lag en arbeidsplan for uka. Husk også andre avtaler
- » Sett deg inn i periode-, halvårs- og læreplan for faget

Tilhørende oppgaver:

- » Timeregnskap
 - Få elevene til å regne ut hvor mye tid de faktisk har til rådighet til skolearbeid utenom undervisningen. Ta utgangspunkt i at det er 168 timer i ei uke og trekk fra den tiden de bruker på andre aktiviteter i løpet av uka (undervisning, søvn, måltider, transport, trening, fritid, jobb, helg, annet)
 - Få elevene til å måle hvor lang tid de bruker på å lese i fagets lærebok. Les 5 sider. Regn så ut hvor lang tid de vil bruke på å lese tekstmengden som hører til den kommende prøven. Hvor mange ganger pleier de å lese gjennom stoffet før en prøve? Hva blir da den totale tida de må sette av for å forberede seg til prøven?

- Få elevene til å måle hvor lang tid de bruker på å lese 5 sider i læreboka mens de noterer sentrale stikkord og setninger. Hvor lang tid bruker de så på å repetere notatene sine? Tenker de at gjennomlesing av notatene kan erstatte noen av gjennomlesningene av læreboka?
- » Få elevene til å utarbeide en arbeidsplan for neste uke. Hva må gjøres av skolearbeid utenom undervisningen? Når og hvor skal dette gjøres? Hvilke andre avtaler har du?
- » Spør klassen om hvor på skolen de jobber hvis de skal jobbe i en studietime. Kom med tips om grupperom og lesesaler de eventuelt ikke er kjent med.
- » Ved gjennomgang av periodeplan, halvårsplan eller læreplan kan du passe på å sette dette i sammenheng med viktigheten av å planlegge hvis man ønsker å lære mer effektivt.

Les smart!

- » Å lese smart er å tilpasse lesingen til formålet
- » Skanning: lete etter detaljer
- » Skumlesing: få et raskt overblikk
- » Les ett og ett avsnitt. Noter nøkkelord/-setninger
- » Lag tankekart ut fra overskrifter/nøkkelord
- » Skriv ned spørsmål mens du leser og undersøk disse
- » Svar på spørsmål i læreboka
- » Tenk gjennom hva du har lest (hva-hvordan-hvorfor?)
- » Sett mobilen på lydløs
- » Ta små pauser

Tilhørende oppgaver:

- » Hvis du ber elevene om å lese på en spesiell måte i en undervisningstime, passer du på å sette dette i sammenheng med tipsene på plakaten.
- » I sammenheng med at elevene skal lese noe på egen hånd i timen din, ber du de først om skrive ned hva de oppfatter som formålet med lesingen. Deretter ber du elevene om å velge én av leseteknikkene fra plakaten. Til slutt diskuterer dere i fellesskap hvilken leseteknikk som egnet seg best for formålet med lesin-

gen. Det er ikke meningen at du skal holde skjult hvorfor du ber elevene om å lese, men har de klart å få det med seg?

- » I sammenheng med at elevene skal lese noe på egen hånd i timen din, gir du elevene 1 minutt til å lese. Deretter ber du de om å skrive et 1-tall der lesingen sluttet. Så ber du de om å tenke gjennom hva de akkurat har lest. Dette skal gjentas 2 ganger til (lese fra starten, notere 2-tall og 3-tall, tenke gjennom hva de har lest). Opplevde elevene at de leste lenger for hver gang? La de merke til at de fikk bekreftet det de husket, og la de spesielt merke til det de ikke fikk med seg ved forrige lesning?

Få mer ut av timene!

- » Jobb FØR nytt stoff gjennomgås på skolen
- » Bruk BISON-metoden
 - Bilder: Se på bilder, illustrasjoner, tabeller og skjema
 - Innledning: Presentasjon av hva teksten handler om
 - Sammendrag: Oppsummering av viktig fagstoff
 - Overskrifter: Les overskriftene fordi de sier noe om innholdet i avsnittene
 - Nøkkelord: Viktige ord er merket med kursiv, understreking eller fet skrift
- » Utnytt læreboka før, underveis og etter timene
 - Innholdsfortegnelsen viser hvor du finner ulike emner
 - Stikkordsregisteret viser hvor i boka du finner mer om noe
- » Ta notater og gå gjennom disse kort tid etter timene
- » Delta med spørsmål og svar til lærer og medelever
- » Legg merke til hva læreren legger vekt på (periodeplaner, før vurderingssituasjoner)
- » Les smart!

Tilhørende oppgaver:

- » Hvis du skal ta opp at en elev må bli mer aktiv muntlig i faget ditt, kan du passe på å understreke at dette ikke bare vil påvirke vurderingen din av eleven, men at det også vil bidra til at eleven får mer ut av timene.
- » Ved gjennomgang av nytt stoff, kan du benytte anledningen til å

teste ut om elevene opplever effekten av å skaffe seg oversikt og aktivere kunnskap de allerede har, før gjennomgangen din. En time går du rett på det nye stoffet, mens i en annen time setter du av tid til BISON-metoden før gjennomgangen din.

- » Ved gjennomgang av nytt stoff, ber du elevene å notere i det vedlagte skjemaet (Cornell-metoden). Dette kan hjelpe elevene til å strukturere tankene sine og trekke ut den viktigste informasjonen.

Nøkkelord og spørsmål	Notater
Oppsummering/sammendrag	

Bruk digitale hjelpemidler!

- » Ha kontroll på sentrale læringsplattformer
- » Bruk digitale ordbøker
- » Bruk støtten som finnes i skriveprogrammet
- » Bruk hjelpeprogrammer hvis du har rett til det
- » Vær kritisk og strukturert når du bruker internett
- » Ta i bruk ny digital programvare som fungerer for deg

Tilhørende oppgaver:

- » Hvis du er språklærer, må du passe på at du knytter arbeid som du allerede gjør opp mot plakaten (bruk av digitale ordbøker, støtte i skriveprogrammet).
- » Hvis du har kjennskap til at en av elevene dine har tilgang på Lingdys og Lingright, bør du oppfordre dem til å bruke disse mens de jobber.
- » Hvis du ber elevene om å finne informasjon på internett, kan du benytte anledningen til å spørre dem om hva det innebærer å være «kritisk og strukturert» når de bruker internett.

- » Spør elevene om det er noen som kan komme med et tips til de andre om et digitalt hjelpemiddel de bruker (for å øve, planlegge, strukturere, presentere).

Repeter!

- » Repetisjon er nøkkelen til å memorere fagstoff
- » Gå gjennom notater (fra timene og egen lesing)
- » Nøkkelord: skriv ned viktige ord
- » Tankekart: lag tankekart ut fra ulike temaer
- » Vær lærer: forklar emnet for noen andre
- » Les høyt
- » Selvhøring: gjengi for deg selv det du har lest

Tilhørende oppgaver:

- » Vis elevene læringspyramiden som er utarbeidet av National Training Laboratories i USA. Denne framhever forskjellen mellom passive og deltakende læringsmetoder. Kjenner elevene seg igjen i denne?
- » Del klassen i 3 ved gjennomgang av nytt stoff. Den ene gruppa får en gjennomgang av stoffet fra faglærer (ikke notere, ikke stille spørsmål). Den andre gruppa leser i læreboka. Den tredje gruppa leser i læreboka og lærer så bort stoffet til en medelev. Til slutt skal alle elevene svare på de samme kontrollspørsmålene om stoffet uten hjelpemidler. Er det mulig å finne noen tendenser i resultatene? Diskuter funnene med elevene.
- » Prøv én eller flere av de nevnte memoreringstipsene.

Læringspyramiden

